

† VARSANVIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

*Învierea Domnului – împărtășirea de
viața cea veșnică*

PASTORALĂ
LA SĂRBĂTOAREA ÎNVIERII DOMNULUI
2023

Editura Praxis a Arhiepiscopiei Râmnicului

ÎNALTPREASFINȚITUL PĂRINTE
† VARSANFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

† VARSANUFIE
ARHIEPISCOPUL RÂMNICULUI

Învierea Domnului - împărtășirea
de viața cea veșnică

Scrisoare pastorală la Sărbătoarea
Învierii Domnului

Editura *Praxis* a Arhiepiscopiei Râmnicului
Râmnicu-Vâlcea
2023

† VĂRSĂNĂVIE

Prin harul lui Dumnezeu,
Arhiepiscopul Râmnicului

Preacuviosului cin monahal, preacucernicului cler și
preaiubiților credincioși din cuprinsul Arhiepiscopiei
Râmnicului,

Har, milă și pace de la Dumnezeu Tatăl, Fiul și Sfântul
Duh,
iar de la noi părințești binecuvântări!

„Eu sunt Învierea și Viața”

(Ioan XI, 25)

*Preacuvioși și Preacucernici Părinți,
Iubiți fii și fiice duhovnicești,*

Hristos a înviat!

Invierea, la care ne-a făcut părtași Dumnezeu
prin Fiul Său, Mântuitorul nostru Hristos, este
taina desăvârșitei apropieri de El, taina în care Lumina și
Viața dumnezeiască au risipit „*umbra morții*” (Isaia IX, 1)
și au strălucit în întuneric, dăruindu-ne posibilitatea de a
înțelege răsplata credinței: trecerea de la moarte la nemurire

și împărtășirea de viața cea veșnică.

Astăzi lumea întreagă este chemată la prăznuire, spre a aduce slavă Preasfintei Treimi, întrucât în taina morții și a Învierii Domnului se arată iubirea veșnică a lui Dumnezeu, Care „*este Izvorul Vieții*” (Psalmul XXXV, 9). „*Întru El era viață și viața era lumina oamenilor*” (Ioan I, 4), pentru că dintru început, Dumnezeu l-a plăsmuit pe om și a suflat asupra lui „*suflare de viață și s-a făcut omul ființă vie*” (Facerea II, 7), putând privi la Dumnezeu întru bucuria și desfătarea cerească a Raiului. Dumnezeu ne-a creat pentru fericirea veșnică și, de aceea, „*în Rai, Adam vedea cu o minte care era plină de iubire, cu un suflet umplut de puterea Duhului dumnezeiesc, pentru că trăia într-o creație plină de Duhul dumnezeiesc*”¹.

Dintru început, omul a fost chemat să aleagă calea arătată de Dumnezeu, cea a împlinirii poruncii date de El, pentru a crește în virtute, a-L cunoaște și a se împărtăși veșnic de slava Creatorului său. În starea primordială, Adam a avut nemurirea potențială și slava potențială, dar s-a dezbrăcat de ele prin cădere, împreună cu toți urmașii, „*pentru că plata păcatului este moartea, iar harul lui Dumnezeu, viața veșnică*” (Romani VI, 23). Însă, „*Dumnezeu așa a iubit lumea, încât pe Fiul Său Cel Unul-Născut L-a dat ca oricine crede în El să nu piară, ci să aibă viață veșnică*” (Ioan III, 16-17). Acesta a fost motivul pentru care Cuvântul lui Dumnezeu a unit în ipostasul Său firea dumnezeiască cu firea omenească, în chip neamestecat și neschimbat, neîmpărțit și nedespărțit. Fiul lui Dumnezeu a venit în lume să slujească și „*să-Și dea sufletul răscumpărare pentru mulți*” (Marcu X, 45), ca lumea „*viață să aibă și din belșug să aibă*” (Ioan X, 10).

¹ Preot Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. I, p. 325.

Iubiți fii și fiice duhovnicești,

In mormânt, *Viață,/ Pus ai fost, Hristoase*", am
„cântat împreună la slujba Prohodului unde am
preaslăvit Sfintele Pătimiri ale Mântuitorului Hristos, Fiul
lui Dumnezeu, Cel sfânt, fără de răutate, fără de pată, osebit
de cei păcătoși și mai presus decât cerurile, Care, prin Jertfa
Sa unică, prin ascultarea până la moartea cea de bunăvoie
(Luca XXIII, 43; Filipeni II, 8-11), a dezlegat frica osândirii cu
puterea Crucii celei de viață făcătoare, a risipit groaza morții²
și ne-a ridicat din „împărăția întunericului” (Coloseni I, 13).
„Cine cunoaște taina Crucii și mormântul lui Hristos cunoaște
înțelesul fapturilor – spune Sfântul Maxim Mărturisitorul. Cel
care a învățat înțelesul ascuns al Învierii cunoaște rostul pentru
care Dumnezeu de la început a făcut tot ceea ce există”³.

Dragostea lui Dumnezeu „a pironit păcatul lumii, a
gustat moartea și a pogorât întru cele mai de jos ale iadului”⁴,
ca să ne dea „putința de a vedea de pe acum slava Învierii Lui
tainice”⁵, în perspectiva eshatologică a vieții veșnice, după
cum ne încredințează și cântarea Bisericii care spune: „cu
moartea Ta cea de voie și de viață făcătoare, Hristoase, porțile
iadului sfărâmându-le, ca un Dumnezeu ne-ai deschis nouă Raiul
cel de demult, și înviind din morți, ai izbăvit din stricăciune viața
noastră”⁶.

Prin voința Sa omenească, alăturată și susținută de voia

2 T. M. POPESCU, „Moartea și Învierea Mântuitorului în credința vechilor creștini”, în *Ortodoxia*, nr. 2/1955, p. 168.

3 SFÂNTUL MAXIM MĂRTURISITORUL, *Ambigua*, 11, PG 91, 1360.

4 SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG, *Cateheze. Scrieri II*, studiu introductiv și traducere de diac. Ioan I. Ică jr, Sibiu, Ed. Deisis, 1999, p. 172.

5 SFÂNTUL SIMEON NOUL TEOLOG, *Cateheze. Scrieri II*, studiu introductiv și traducere de diac. Ioan I. Ică jr, Sibiu, Ed. Deisis, 1999, p. 172.

6 *Octoih*, Antifoanele glasului I, Ipacoi.

dumnezeiască, Fiul lui Dumnezeu a dăruit peretele despărțitor dintre om și Dumnezeu și a restaurat și înnoit chipul Său din noi, care fusese întunecat și desfigurat de răutatea păcatului, și, după ce S-a pogorât în iad, a înviat din mormânt cu trupul Său îndumnezeit, în care era cuprinsă și recapitulată întreaga omenire.

„Hristos a înviat din morți, cu moartea pe moarte călcând și celor din morminte viață dăruindu-le!” Nu doar acelora le-a dăruit viață veșnică, ci tuturor celor ce mărturisesc credința în Înviere. Mai mult decât atât, starea de jertfă și viața nouă la care a ajuns trupul Mântuitorului Hristos jertfit și înviat oferă oamenilor posibilitatea de a participa la viața dumnezeiască, iar în acest urcuș duhovnicesc Domnul Cel Înviat este *„Calea, Adevărul și Viața”* (Ioan XIV, 6). Prin *„El avem viața și mișcarea și ființa”* (Fapte XVII, 28) și ne încredințăm că *„suntem de neam din Dumnezeu”* (Fapte XVII, 29).

În Omilia la Sfânta și Marea Sâmbătă, Sfântul Epifanie de Salamina evidențiază universalitatea mântuirii realizată de Mântuitorul Hristos: *„Două popoare au fost de față în Sion la momentul pătimirii lui Hristos: iudeii și neamurile; doi conducători lumești: Pilat și Irod; doi arhierei: Anna și Caiafa; ca să fie și două Paști: pe de o parte cel care se sfârșește, iar pe de alta cel căruia Hristos îi pune început. Două jertfe se săvârșeau în aceeași seară, pentru că se lucrau și două mântuiri, adică a celor vii și a celor morți. Iudeii legau mielul de jertfă pentru junghiere, pe când neamurile, pe Dumnezeu în trup. Primii priveau umbra, pe când ceilalți alergau la Soarele-Dumnezeu. Cei care L-au legat pe Hristos se depărtau, iar neamurile Îl primeau cu inimă aprinsă. Unii aduceau jertfă de animale, ceilalți jertfa Trupului dumnezeiesc. Iudeii comemorau trecerea lor din Egipt, iar cei*

dintre neamuri prevesteau răscumpărarea din rătăcire. Și unde se întâmplau acestea? În Sion, cetatea Marelui Împărat, în care s-a lucrat mântuirea în mijlocul pământului, în mijlocul a două vieți fiind cunoscut Iisus, dumnezeiescul Fiu; în mijlocul Tatălui și al Duhului, al celor Două Vieți, Viață din Viață, zice, făcându-Se cunoscut ca fiind viu; în mijlocul îngerilor și al oamenilor născut în iesle; în mijlocul celor două popoare aflându-se Piatra cea din capul unghiului, în mijlocul Legii și al prorocilor vestită; în mijlocul lui Moise și al lui Ilie arătându-Se pe munte; în mijlocul celor doi tâlhari fiind cunoscut Dumnezeu de către tâlharul cel recunoscător; în mijlocul vieții prezente și al celei viitoare stând ca Judecător veșnic; astăzi, în mijlocul celor vii și al celor morți, făcându-Se de două ori viață și mântuire”⁷.

Prin Înviere, Fiul lui Dumnezeu a oferit tuturor „începutul altei vieți, veșnice”⁸, în Dumnezeu, dezvăluind adâncul cel mai dinlăuntru al bunătății părintești. De aceea, se cuvine la acest Slăvit Praznic să ne lăsăm învăluiți de iubirea dumnezeiască cea dătătoare de viață, înțelegând că viața fiecăruia dintre noi este așezată sub adumbrirea Fiului lui Dumnezeu întrupat, răstignit și înviat. Hristos Domnul ne-a trecut din moarte către viață și de la pământ către nemărginirea cerului, pentru ca să Se preaslăvească întru noi, căci „a nimicit moartea și a adus la lumină viața și nemurirea, prin Evanghelie” (II Timotei I, 10).

„Viața S-a arătat și am văzut-o și mărturisim și vă vestim viața de veci” (I Ioan I, 2) pentru că Domnul Iisus Hristos Cel

7 SFÂNTUL EPIFANIE DE SALAMINA, „Cuvânt la Sfânta și Marea Sămbătă”, în PSB, vol. 12, Serie nouă, trad. din lb. greacă veche de Maria-Iuliana Rizeanu, Florin Filimon și pr. Ilie Toader; introd. de Maria-Iuliana Rizeanu și pr. Ilie Toader, Ed. Basilica, București, 2014, pp. 457-458.

8 Canonul Învierii, Cântarea a VII-a, în Penticostar, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2012, p. 20.

Înviat este Cel Care-i învie în chip duhovnicesc, prin Duhul Sfânt, pe cei ce se fac fii ai lui Dumnezeu. Pentru aceea, spune Părintele Stăniloae, Mântuitorul „face totul ca să-i convingă pe oameni despre Învierea Sa, așa cum a făcut totul ca să-i convingă în timpul propovăduirii despre dumnezeirea Sa. Voia să le dea oamenilor putința să creadă în viața lor viitoare prin unirea cu El ca Fiul lui Dumnezeu venit între ei. Își face din Înviere supremul argument al dumnezeirii Sale și al folosului coborârii Sale ca Dumnezeu în calitate de om”⁹.

Pentru a ne împărtăși de Hristos, Viața lumii, suntem chemați să primim „pâinea cea vie, Care S-a pogorât din cer. Cine mănâncă din pâinea aceasta viu va fi în veci. Iar pâinea pe care Eu o voi da pentru viața lumii – spune Domnul - este trupul Meu” (Ioan VI, 51).

Începutul vieții veșnice îl facem atunci când ne împărtășim cu Trupul cel înviat al Domnului nostru Iisus Hristos, Care ni Se oferă „spre iertarea păcatelor și spre viața de veci” după cum ne încredințează Însuși Cuvântul lui Dumnezeu, „pâinea vieții” (Ioan VI, 35): „cel ce mănâncă trupul Meu și bea sângele Meu are viață veșnică, și Eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan VI, 54). Euharistia cuprinde ea însăși taina Răstignirii și a Învierii, după cum evidențiază Părintele Dumitru Stăniloae: „dacă Hristos nu S-ar fi răstignit și n-ar fi înviat, n-ar fi fost posibilă Cina cea de Taină și Euharistia din Biserică. Euharistia de la Cina cea de Taină este anticiparea tainică a jertfei de pe Golgota și a Învierii. Este dovada că Hristos a trăit la Cina cea de Taină în mod tainic jertfa și învierea Sa, așa cum le va trăi în Euharistia Bisericii, ca să le imprime și în trupul și sângele nostru”¹⁰.

9 Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Chipul evanghelic al lui Iisus Hristos*, col. *Opere complete*, vol. 7, Editura BASILICA, București, 2016, pp. 402-403.

10 Pr. Prof. Dumitru STĂNILOAE, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, tom 3,

„Iar când Hristos, Care este viața voastră, Se va arăta, atunci și voi, împreună cu El, vă veți arăta întru slavă” (Coloseni III, 4). De altfel, viața noastră se îndreaptă către Paștele cel veșnic, unde este „fericitul ospăț al lui Hristos, masa bogată a veșnicilor bunătăți și băutura nouă despre care zice Hristos: «Nu voi mai bea de acum din acest rod al viței, până ce nu-l voi bea cu voi, nou, în Împărăția Tatălui Meu» (Matei XXVI, 29)¹¹.

În felul acesta, Îl descoperim pe Mântuitorul Hristos ca pe Izvorul vieții și al nemuririi, Care, atunci când sălășluiește în inima noastră ne îndestulează cu darurile Sale nepieritoare și veșnice. În *Pateric* se spune că „un frate a întrebat pe unul din părinți: «Ce este viața?» Și acela, răspunzând, a zis: «Gură care spune adevărul, trup sfânt, inimă curată, gânduri ce nu cutreieră prin lume, cântare cu străpungere de inimă, a petrece în liniștire și nimic altceva cugetând afară de așteptarea cu nădejde a Domnului»”¹².

Dreptslăvitori creștini, preacuvioși și preacucernici părinți,

Fiind mărturisitori ai Învierii și străduindu-ne să-L sălășluim pe Hristos Cel Înviat în inima noastră, ne sfințim viața, urmând îndemnul Sfântului Apostol Pavel: „dacă ați înviat împreună cu Hristos, căutați cele de sus, unde se află Hristos, șezând de-a dreapta lui Dumnezeu. Cugetați cele de sus, nu cele de pe pământ, căci viața voastră este ascunsă

Ediția a V-a, în *Opere complete*, vol. 12, Editura BASILICA, București, 2018, pp. 98-99.

11 SFÂNTUL TEODOR STUDITUL, „Cateheza 66: Paștele acesta este un chip pentru Paștele viitor și veșnic. Despre răbdare și bărbăție”, în *Catehezele mici*, traducere din limba greacă veche de Laura Enache, Editura Doxologia, Iași, 2018, p. 273.

12 *Patericul Mare. Apoftegmele Părinților Pustiei - Colecția Tematică*, trad., introd. și note de Pr. Prof. Constantin Coman, Ed. Bizantină, București, 2016, p. 157.

cu Hristos întru Dumnezeu" (Coloseni III, 1-3). Deschizându-ne inimile și sufletele înaintea Jertfei și a Învierii Fiului lui Dumnezeu, să călătorim pe calea desăvârșirii înțelegând că „Hristos este viața voastră” (Coloseni III, 4). Însă noi „nu suntem rupți de viața pământească pentru că avem privirile îndreptate, concentrate spre cer. Înaintăm spre lumea de dincolo luptând aici pentru a ajunge acolo încununați de prezența lui Hristos, a Duhului Sfânt în noi. Aici creștem, aici trebuie să lucrăm, chiar și în viața socială, în perspectiva vieții de dincolo. Fără viața pământească nu putem crește. Este ceea ce fac sfinții. Făcând voia lui Dumnezeu, ei trăiesc pe pământ ca în cer”¹³.

Domnul Hristos ne-a descoperit iubirea lui Dumnezeu față de noi, însă ne-a învățat faptele iubirii pentru ca și noi să îndrăznim întru împlinirea lor. Arhiereul Cel veșnic S-a adus jertfă fără prihană pentru păcatele noastre (Galateni I, 4) ca, prin Înviere, să iradieze viața dumnezeiască în cei ce se împărtășesc de darurile cerești, prin lucrarea virtuților, iubirea de Dumnezeu și a semenilor. Patimile, Răstignirea și Învierea Domnului ne învață că nimeni nu poate învia dacă nu s-a jertfit mai întâi în focul iubirii față de semenii.

Învierea Domnului este cheazăia învierii noastre și, de aceea, să primim această lumină și bucurie cerească privind la Taina Crucii Mântuitorului, dar și la crucea suferințelor celor apropiați nouă: bătrâni, orfani, persoane aflate pe patul de suferință, refugiați ori năpăstuiți ai vremurilor, căutând ca prin bunătatea inimii să-L întâlnim pe Hristos Cel Înviat, Dătătorul Vieții și al bunătăților cerești. Iubirea față de aproapele izvorăște din iubirea față de Dumnezeu și, de aceea, împreună să devenim fii ai Învierii, pentru că

13 Pr. M. COSTA DE BEAUREGARD, Pr. Dumitru STĂNILAOE. *Mica dogmatică vorbită. Dialoguri la Cernica*, Ed. Deisis, Sibiu, cap III, p. 64.

doar astfel, în solidaritate și comuniune, suntem chemați să moștenim viața cea veșnică (*Matei XXV, 34*). Tot din paginile *Patericului* aflăm cum și un simplu cuvânt de mângâiere și de îmbărbătare pentru cel aflat în deznădejde valorează mult înaintea lui Dumnezeu, căci „*zicea avva Isidor Pelusiotul, că viața fără de cuvânt mai mult folosește decât cuvântul fără viață. Căci viața și tăcând folosește, iar cuvântul și strigând supără. Dar dacă și cuvântul și viața se vor întâlni, fac o icoană a toată înțelepciunea*”¹⁴.

Pentru aceasta, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a hotărât ca în acest an să purtăm o grijă aparte persoanelor vârstnice, împărtășindu-le din bunătatea și curăția inimii noastre alese daruri spirituale și materiale. Alături de persoanele vârstnice, în inima noastră bunătatea și delicatețea întâlnesc nemăsurata milostivire a Stăpânului, devenind semnele învierii noastre întru Domnul.

Iubiți părinți și dreptslăvitori creștini,

Aă reamintim, ca în fiecare an, că în *Duminica a treia după Paști*, numită *a Mironosițelor*, anul acesta în ziua de 30 aprilie, prăznuim *Aducerea în Oltenia a moaștelor Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, Episcopul Râmnicului*. Sărbătoarea are o însemnătate deosebită pentru această eparhie, întrucât, în viața sa, Sfântul Ierarh Calinic a iradiat lumina lui Hristos Cel înviat și a ajuns „*la măsura vârstei deplinătății lui Hristos*” (*Efesenii IV, 13*), pe care a temeluit întărirea vieții duhovnicești a întregii Eparhii.

Astfel, vă așteptăm la Catedrala Arhiepiscopală *Sfântul*

¹⁴ „Despre Avva Isidor Pelusiotul”, 1, în *Patericul*, ediția a IV-a revizuită, Ed. Reîntregirea, Alba-Iulia, 2004, p. 113.

Ierarh Nicolae în data de 30 aprilie, să mulțumim binefacerilor dăruite de Preamilostivul Dumnezeu pentru rugăciunile Sfântului Ierarh Calinic de la Cernica, Episcopul Râmnicului, care ne cheamă și ne păstrează în iubirea milostivă a Mântuitorului Hristos Cel înviat din morți, pentru ca viața noastră să primească cununa sfințeniei și a binecuvântării Preasfintei Treimi.

Ne rugăm ca Sfânta Sărbătoare a Învierii Domnului nostru Iisus Hristos să aducă în sufletele noastre, ale tuturor, pacea și bucuria din Lumina cea neînserată, „întru înnoirea vieții” (Romani VI, 3), spre veșnică sălășluire în Împărăția Sa cea cerească.

Hristos a înviat!

Al vostru al tuturor, de tot binele voitor și către
Hristos Domnul, Cel Înviat din morți, rugător,

† VARSANUFIE

Arhiepiscopul Râmnicului

Pastorală dată în reședința arhiepiscopală din
Râmnicu-Vâlcea, la Sărbătoarea Învierii Domnului
din anul mântuirii 2023.

Precucernicii și Preacuvioșii Părinți din Arhiepiscopia
Râmnicului vor citi această Pastorală în bisericile parohiale
sau mănăstirești la Sfânta Liturghie a Învierii Domnului, iar
la filiale a doua zi.

ARHIEPISCOPIA RÂMNICULUI
Str. Arhiepiscopiei, nr. 1, Râmnicu-Vâlcea,
cod 240178
Județul Vâlcea, România
www.arhiepiscopiaramnicului.ro